

Sambært tølum frá Gallup Danmark seta sløk 25 prosent av dønum ongantið fótin innum kirkjugátt. Og í hinum endanum eru tað bert sløk 6 prosent sum vitja kirkjuna hvørja viku

granskararnir Ronald Inglehart og Pippa Norris góvu í 2004 sítt boð í bókini »Sacred and Secular«. Teir samanbóru hagtøl yvir religiøsitet og vælferðarstøðið fyri heili 80 lond. Hagtølini yvir religiøsitet bygdu á spurnarkanningar, har millum annað var spurt, hvussu nógv religión fyllir í gerandisdegnum hjá fólki. Ímeðan vælferðarhagtølini góvu eina mynd av sosialari trygd: miðal livistøði, ójavna og materiellari trygd generelt. Niðurstøðan var greið: tess størri sosiali tryggleikin var í einum samfelag í miðal, tess minni tóktist religiónin at fylla í samfelagnum og hjá tí einstaka. Og øvugt: religiónin tóktist fylla væl meiri undir ótryggum sosialum viðurskiftum. Frágreiðingin er, sambært teimum, at religiónin gerst eitt trygdarnet í tilveruni, tá sosiali tryggleikin ikki er nøktandi. Eitt slag av eksistentiellari trygd. Danmark taldist í frágreiðingini millum tey londini, ið høvdu størsta sosiala tryggleikan í miðal við relativt lítlum og avmarkaðum sosialum ótryggleika. Í so máta tykist danska vælferðarsamfelagið vera við til at greina donsku líkasæluna.

Tryggleika frágreiðingin hevur

mangan verið havd á lofti, tá spurt verður, hví Føroyar munnu vera so religiøsar samanbornar við onnur lond. Søguliga hevur náttúran, tættleikin til havið og óstøðuga veðrið gjørt tilveruna hjá føroyingum ótryggari, og tí hevur religiónin spælt so stóran leiklut, verður ført fram. Henda frágreiðingin er tó kanska nakað smøl, um hon sleppur at standa einsamøll – Phil Zuckerman vísir í sínari bók »Gudløse samfund« frá 2008 á, at alment fíggaða fólkakirkjan í Danmark eisini kann vera ein partur av frágreiðingini uppá at danir eru »minni trúgvandi«. Tí religión er sum einhvør annar marknaður: Er eingin drívmeði til at kappast, gerst vøran minni spennandi. Prestur fær sína lön, um so tað eru 5 ella 100 fólk til gudstænastu. Víst verður á, at almenna kirkjan ikki kennir tað sama trýstið at »vera up to date« sum t.d. fríkirkjurnar gera. Í USA er sum kunnugt eingin alment fíggað kirkja, tí er nógv størri kapping millum fríkirkjurnar um »kundarnar«. Sannleikin liggur kanska onkunstaðni á miðjuni millum tað religiøsa útboði og eftirspurningin – tørvin á religiøsum tryggleika.

Mín, tín og okkara religión

Hóast danir ganga lítið í kirkju, og religión tykist fylla lítið í gerandisdegnum hjá teimum, eru nærum 80% framvegis limir í fólkakirkjuni. Við stóði í samrøðunum kemur Zuckerman til tað niðurstøðu, at kristindómurin og fólkakirkjan sum mentanarlig eyðkenni framvegis hava stóran týdning fyri fólkinum í heimsins minst religiøsu samfeløgum. Men religiøsa innihaldið tykist vera grundleggjandi broytt í mun til tað, kirkjan traditionelt hevur staðið fyri. Ístaðin fyri at kirkjan hevur nakran veruligan myndugleika til at siga, hvussu danir skulu skipa sína tilveru, er sambandið við kirkjuna vorðið alsamt meiri selektivt. Ístaðin fyri siðbundna kirkjugongd er kirkjan í størri mun vorðið eitt tilboð millum fleiri, ið kann brúkast eftir tørvi til serlig høvir, eitt nú til jóla og giftarmál. Í bókini Gudstro í Danmark frá 2005, vísir danski religiønsfrøðingurin Peter Luchau á, at danir í spurnarbløðum í minni og minni mun vilja nevna seg sjálvar »religiøsar«, teimum dæmar betri heitið »spirituellir« ella »trúgvandi«. Ein frágreiðing uppá hetta kann vera,

at tað, at vera »religiøs« umboðar nakað dogmatiskt og fastlæst, ímeðan »trúgvandi« í størri mun umboðar ein opinleika fyri ymsum lívsáskoðanum. Tað gerst ein spurningur um heiti. Modernaði religiøsiteturin leggur upp til eitt sjálvstøðugt, har til ber at velja tað frægasta burturúr fleiri religiónum og lívsáskoðanum eftir ynskum og førleiki. Tí er vanligt í Danmark, og helst eisini í størri og størri mun í Føroyum, at vit eitt tíðarskeið fara á buddistiskt klestur at meditera og annars í kirkju á jolum, og tá tað annars hóskar okkum best. Eingin religión umboðar allan sannleikan og allar eitt sindur av sannleika; eitt sindur av buddismu og kristindómi blandað saman, tað er modernaði religiøsitetur. Fólkakirkjan í Danmark hevur hóast alt hetta roynt at tikið sær um reiggj fyri at vera við í tíðini: við nýggjum meditatiónsátøkum, náttargudstænastum og nútímans konsertum.

Til víðari kunning kann bókin hjá Phil Zuckerman, *Samfund uden Gud*, útgivin á forlagnum Univers í 2008, viðmælast.